

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
LEGE
pentru modificarea și completarea Codului
penal al Republicii Moldova

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.128-129, art.1012), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 21 alineatul (4), după cifra „165,” se introduce textul „176 alin.(1),” iar după cifrele „259-261” se introduce cifra „346”.

2. Articolul 145 alineatul (3) se completează cu litera j¹), care va avea următorul cuprins:

„j¹) din motiv de orientare sexuală a victimei;”.

3. Articolul 151 alineatul (2) se completează cu litera j), care va avea următorul cuprins:

„j) din motiv de orientare sexuală a victimei”.

4. Articolul 152 alineatul (2) se completează cu litera j¹), care va avea următorul cuprins:

„j¹) din motiv de orientare sexuală a victimei;”.

5. Articolul 154 alineatul (2) se completează cu litera i), care va avea următorul cuprins:

„i) din motiv de orientare sexuală a victimei”.

6. Articolul 171 alineatul (2) se completează cu litera h), care va avea următorul cuprins:

„h) săvârșit din motiv de orientare sexuală a victimei”.

7. Denumirea Capitolului V din partea specială va avea următorul cuprins:
„Capitolul V. Infrațiuni contra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”.

8. Articolele 176 și 346 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 176. Discriminarea**

(1) Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință față de o persoană, un grup de persoane sau o comunitate, fără o justificare rezonabilă sau obiectivă, pe bază de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, culoare, sex, vîrstă,

stare a sănătății, orientare sexuală, opinie politică, statut social, apartenență la o categorie de persoane defavorizate, precum și pe bază de orice alt criteriu, care are drept scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor și libertăților fundamentale recunoscute de Constituție, legislația în vigoare sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 200 de ore, sau cu închisoare pînă la 1 an, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 1500 unități convenționale.

(2) Aceleași acțiuni săvîrșite de o persoană cu funcție de răspundere,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 300 la 600 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 240 de ore sau cu închisoare pînă la 3 ani, în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”;

„Articolul 346. Instigarea la ură față de persoane pe motiv de apartenență la orice naționalitate, rasă, sex, religie sau la alt grup

(1) Îndemnurile publice, inclusiv prin mass-media scrise sau electronice, prin care se înjosește, se umilește, se instigă la discriminare sau la ură față de un grup de persoane sau o persoană pe motiv de apartenență reală sau presupusă la acest grup pe bază de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, culoare, sex, vîrstă, stare a sănătății, orientare sexuală, opinie politică, statut social, apartenență la o categorie de persoane defavorizate, precum și pe bază de orice alt criteriu,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 200 la 250 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 1000 unități convenționale.

(2) Îndemnurile publice la acțiuni violente împotriva unui grup de persoane sau a unei persoane pe motiv de apartenență reală sau presupusă la acest grup pe bază de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, culoare, sex, vîrstă, stare a sănătății, orientare sexuală, opinie politică, statut social, apartenență la o categorie de persoane defavorizate, precum și pe bază de orice alt criteriu,

se pedepsesc cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 1500 unități convenționale.”

Președintele Parlamentului

Notă informativă
la proiectul legii pentru modificarea și completarea
Codului Penal al Republicii Moldova

În vederea executării punctului 1, capitolul 12 din Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2004-2008, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 415 din 24 octombrie 2003, precum și a obiectivului 15.1 din Hotărârea Guvernului nr. 113 din 3 februarie 2007, Ministerul Justiției a elaborat proiectul de modificare și completare a Codului penal al Republicii Moldova, care are drept scop amendarea în contextul practicii internaționale a legislației penale în vederea asigurării respectării principiului nediscriminării, în general, și a drepturilor minorităților sexuale în mod special.

Combaterea discriminării este indispensabilă procesului de promovare a egalității absolute pentru toate persoanele. Dreptul internațional în materia drepturilor omului asigură, atât dreptul la egalitate, precum și dreptul de a nu fi supus discriminării pe criterii specifice enumerate. De exemplu, Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, Pactul Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (CEDO), toate conțin prevederi în domeniul nediscriminării.

De asemenea, principiul nediscriminării derivă și din standardele prevăzute în dreptul european, și anume, Directiva Consiliului Uniunii Europene nr. 2000/78/EC din 27 noiembrie 2000, privind stabilirea unui cadru general pentru tratament egal în materie de angajare și ocupație și Directiva Consiliului Uniunii Europene nr. 97/80/EC din 15 decembrie 1997 cu privire la sarcina probațiunii în cazurile de discriminare bazată pe criteriul de sex („Directiva privind sarcina probațiunii”). Aceste directive au apărut în urma adoptării Tratatului de la Amsterdam din 10 noiembrie 1997, articolul 13 al căruia a acordat atribuții noi Comunității Europene pentru combaterea discriminării pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie, convingeri sau orientare sexuală.

Astfel, dreptul internațional precum și cel european cere statelor nu doar să interzică nediscriminarea, dar și să întreprindă măsuri pozitive în scopul prevenirii acesteia și tragerii la răspundere a persoanelor ce se fac vinovate de încălcarea acestui principiu. Prevederi referitoare la incriminarea discriminării pot fi găsite în Codurile penale ale Norvegiei, Estoniei, Finlandei, Franței, Lituaniei etc.

Legislația națională a Republicii Moldova principiul nediscriminării își găsește consfințirea în Codul de procedură penală și civilă, Codul familiei, Codul muncii, Codul de executare etc.

La capitolul tragerii la răspundere penală a persoanelor care se fac vinovate de încălcarea principiului nediscriminării, relevăm faptul că actualele

prevederi ale Codului penal al Republicii Moldova (art.176) nu asigură înțelegerea exactă a tipului de conduită interzis și contravine principiului egalității consfințit în articolul 7 al CEDO.

În acest context, s-a considerat necesară operarea unor modificări în Codul penal. În prezent articolul 176, incriminează încălcarea egalității în drepturi a cetățenilor, fapt ce poate fi considerat a fi discriminatoriu față de persoanele care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova, precum și față de apatrizi. Astfel, în scopul înlăturării acestei lacune este necesară modificarea titlului articolului menționat.

Totodată în vederea lărgirii cercului de situații în care principiul nediscriminării poate fi încălcat, a fost necesară expunerea într-o nouă redacție a articolului 176, incriminându-se orice deosebire, excludere, restricție sau preferință față de o persoană, grup de persoane sau comunitate, fără o justificare rezonabilă sau obiectivă, pe bază criteriile stabilite de tratatele internaționale. Spre deosebire de actuala redacție a articolului 176 care prevede tragerea la răspundere penală pentru încălcarea egalității în dependență de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii sau orice alte opinii, origine națională, socială, apartenență la o minoritate națională, avere, noua redacție a acestui articol asigură incriminarea discriminării și pe bază de orientare sexuală.

De asemenea, conform redacției noi a art. 176, orice deosebire, excludere, restricție sau preferință față de o persoană, grup de persoane sau comunitate pe baza criteriilor invocate, urmează a fi incriminate dacă sunt săvârșite în scopul restrângerii, înlăturării recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor și libertăților fundamentale recunoscute de Constituție, legislația în vigoare și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Subiect al infracțiunii în cauză urmează a fi nu doar persoana fizică, ci și persoana juridică, operându-se în acest sens modificări în articolul 21 alineatul (4) din Codul penal.

Totodată, articolul 346 a fost expus în redacție nou pentru a incrimina îndemnul public, inclusiv prin mass-media scrisă sau electronică, prin care se înjosește, se umilește, se instigă la discriminare sau ură față de un grup de persoane sau o persoană pe motiv de apartenență reală sau presupusă la acest grup pe bază de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, culoare, sex, vîrstă, stare a sănătății, orientare sexuală, opinie politică, statut social, apartenență la o categorie de persoane defavorizate, precum și pe bază de orice alt criteriu, precum și îndemnul public la acțiuni violente împotriva unui grup de persoane, sau a unei persoane pe motivele indicate mai sus. Subiect al infracțiunii în cauză urmează a fi nu doar persoana fizică, ci și persoana juridică, operându-se în acest sens modificări în articolul 21 alineatul (4).

Proiectul de lege a fost supus procedurii de coordonare cu organele interesate. În special a fost solicitată opinia Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale, Asociației obștești „Gender-Doc” și Organizației pentru

Securitate și Cooperare în Europa, Misiunea în Moldova, recomandările cărora au fost expuse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Anume în baza obiecțiilor și propunerilor expuse de aceste instituții proiectul inițial remis spre coordonare a fost completat cu unele noi puncte care se referă în special la modificarea și completarea art. 145 alin. (3), art. 151 alin. (2), art. 152 alin. (2), art. 154 alin. (2), art. 171 alin. (2). Astfel, în vederea introducerii în legislația națională a prevederilor care ar incrimina tratamentul degradant sau vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății a persoanei din motiv de orientare sexuală a acesteia, articolele sus amintite au fost completate cu o nouă agravantă în cazul săvârșirii acestor infracțiuni pe motiv de orientare sexuală a victimei.

De asemenea la data de 2 octombrie 2007, prin scrisoarea nr. 03/10340 proiectul a fost remis spre examinare și Curții Supreme de Justiție, asociației obștești „Gender Centru”, asociației obștești Centrul de Studii „Gender”, asociației obștești „Centrul pentru problemele minorităților”, însă pînă în prezent aceste instituții nu au prezentat opiniile sale asupra acestui proiect.

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție.

Viceministru

Nicolae EȘANU